

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2503 ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(ททท.)ได้ก่อตั้งขึ้น อุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็ทวีบทบาทสำคัญต่อประเทศเรื่อยมาและจะทวีความสำคัญขึ้นเรื่อยๆ ปัจจุบันรัฐบาลได้นำการท่องเที่ยวมาเป็นกลยุทธ์สำคัญในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาสังคม ซึ่งหากประเทศไทยจะใช้ประโยชน์จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตลอดไป จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้ การท่องเที่ยวของไทยเป็น "การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism)" (ชนะภัย เดชะวงศ์, 2547)

เพราะฉะนั้น สิ่งสำคัญเราควรจะต้องมีความรู้และความเข้าใจถึงหลักการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism) ซึ่งได้มีโครงการสานสัมพันธ์เครือข่ายชุมชน เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้อธิบายเกี่ยวกับ พัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนไว้ดังนี้

การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ ที่มีการพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน โดยมีรูปแบบการท่องเที่ยวลักษณะต่างๆ ดังนี้

รูปแบบการท่องเที่ยวในศตวรรษที่ 21 (Tourism product & activities)

การท่องเที่ยวในสมัยโลกไร้พรมแดน นอกจากคำนึงถึงความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจและสังคมแล้ว ยังจะต้องคำนึงถึงการรักษาสีงแวดล้อม โดยใช้หลักการของแผนแม่บทของโลก (Agenda 21) เป็นกรอบการจัดการ จึงจะเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable tourism development) โดยคำนึงถึงหลักการ 4 ประการคือ

1. การดำเนินกิจการการท่องเที่ยวในขอบเขตความสามารถรองรับของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว
2. การตระหนักในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อชุมชน ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน(เอกลักษณ์และอัตลักษณ์)
3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่มีต่อการท่องเที่ยว

4. การประสานความต้องการและกำหนดแผนงาน ทางเศรษฐกิจ การดำรงอยู่ของสังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

แนวคิดต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนมุ่งเน้นในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยรวมปรับสภาพการจัดการ เพื่อเข้าสู่ยุคใหม่ของกระแสโลกที่เปลี่ยนไป (Paradigm Shift) ที่เปลี่ยนจากสังคมบริโภคนิยมเข้าสู่ยุคสมัยสังคมที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ ดังนั้น ขอบเขตของการพัฒนา จึงครอบคลุมทุกองค์ประกอบทุกส่วนของการท่องเที่ยวหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งหมดต้องมุ่งสู่ความยั่งยืน (All tourism should be Sustainable Tourism: Dowling, 1995) กล่าวโดยสรุปรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องสามารถดำรงอยู่ได้มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนอย่างสม่ำเสมอ ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงรักษาความดึงดูดใจไว้ได้ไม่เสื่อมคลาย ธุรกิจบริการที่มีผลกำไร แม้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอก็ตาม ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นจะต้องไม่เกิดขึ้น หรือหากมีต้องเป็นผลกระทบน้อยที่สุด มีแต่การจัดการอย่างยั่งยืนเท่านั้น จึงจะสามารถคงความยั่งยืนของการท่องเที่ยวไว้ได้

โดยการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละประเภท เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, การท่องเที่ยวเชิงเกษตร, การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์, การท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรมและประเพณี, การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท, การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ, การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ฟาร์มสเตย์และ การท่องเที่ยวแบบผจญภัย เป็นต้น

โดยมีข้อตกลงในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (APEC/PATA Code for Sustainable Tourism) ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งในสมาชิกขององค์กรด้านการท่องเที่ยวแห่งภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (The Pacific Asia Travel Association: PATA) ซึ่งมีพันธกิจสำคัญร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก คือ การเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในประเทศสมาชิกให้มีคุณค่าและมีคุณภาพ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้บรรดาประเทศสมาชิกของ PATA ที่มีกว่า 100 ประเทศ ได้ลงนามในข้อตกลงเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (APEC/PATA Code for Sustainable Tourism) เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนและควบคุมการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของประเทศสมาชิกซึ่งข้อตกลงดังกล่าวมีสาระสำคัญดังนี้

1. อนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติระบบนิเวศและความหลากหลาย ทางชีวภาพ
2. ให้ความเคารพและให้การสนับสนุนขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม รวมทั้งวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น
3. นำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้

4. สนับสนุน- ช่วยเหลือในพันธกิจการท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม
5. ให้การศึกษา - ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในเรื่องสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม
6. ร่วมมือกับส่วนต่าง ๆ เพื่อให้สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมมีความยั่งยืน

จะเห็นได้ว่า การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ก็คือการเรียนรู้และใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ซึ่งมีกรอบแนวคิดมุ่งพัฒนาสู่ " สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน Green Society" เป็นแนวคิดพื้นฐานที่ยังคงยึด " คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา" ยึดหลัก " ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" โดยคำนึงถึง

- ดำเนินการในทางสายกลาง
- ความสมดุลและยั่งยืน
- ความพอประมาณอย่างมีเหตุผล
- การมีภูมิคุ้มกัน รู้เท่าทันโลก
- การเสริมสร้างคุณภาพคน

เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคีการพัฒนาและมีทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนฯ 10 เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันให้ระบบเศรษฐกิจและสังคมไทย มุ่งนำทุนที่มีอยู่ในสังคมไทยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และเสริมสร้างให้เข้มแข็ง ได้แก่ ทุนสังคม, ทุนเศรษฐกิจ และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังแผนภาพนี้

แผนภาพที่ 1.1 แสดงความหลากหลายทางชีวภาพเชื่อมโยงกับทุน 3 ด้าน

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
แนวคิดและยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10(พ.ศ.2550-2554)

จากแผนภาพแสดงให้เห็นถึงประเด็นการท่องเที่ยว ว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวเป็นอีกหนึ่งในทุนเศรษฐกิจที่สามารถทำรายได้ให้กับประเทศ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับทุนสังคมและทุนทรัพยากร

อีกทั้งการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ยังได้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2550) ที่ว่า "เป็นองค์กรหลักที่นำประเทศไทย ไปสู่ศูนย์กลางการท่องเที่ยวในเอเชียอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ให้สามารถกระจายรายได้แก่ชุมชนอย่างทั่วถึงโดยเน้นเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมอันดีงามของไทยและพัฒนาการกีฬาให้เป็นหนึ่งในกลุ่มผู้นำการกีฬาแห่งเอเชียเป็นศูนย์กลางการกีฬา ที่สร้างรายได้ สร้างอาชีพสร้างความเป็นเลิศ และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคมอย่างยั่งยืน"

ซึ่งยังคงเน้นและให้ความสำคัญกับความยั่งยืนควบคู่ไปกับคุณภาพชีวิตของประชาชน ที่เห็นได้จากพันธกิจของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ดังนี้

1. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการท่องเที่ยว การกีฬา ด้วยการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ
2. บูรณาการ และประสานการดำเนินงานภารกิจด้านการท่องเที่ยวและกีฬา เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบกับทุกภาคส่วนให้สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน
3. เสริมสร้างอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและกีฬา ให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันระดับภูมิภาค และระดับโลก

พร้อมกันนั้นกลุ่มจังหวัด ซึ่งมีจังหวัดสตูลและสงขลานั้นได้มีแนวทางในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวโดยมีการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ทำให้กลุ่มจังหวัดเป็นเมืองท่องเที่ยวและกีฬาในระดับมาตรฐานสากล โดยมีเป้าประสงค์ คือธุรกิจการท่องเที่ยวการบริการและกีฬาเป็นตัวขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจสังคม สร้างงาน สร้างรายได้ กระจายรายได้สู่ชุมชนรวมถึงยกระดับคุณภาพชีวิตผ่านกระบวนการ การมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน

ทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะรุเตาต่างก็มีการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานเพื่อให้เกิดเอกลักษณ์และความสมดุลของธรรมชาติควบคู่ไปกับการดำเนินชีวิตของประชาชน ดังจะเห็นได้จากจังหวัดสตูลเองก็ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสตูล พ.ศ. 2550 – 2551 โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ คือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว และมี

เป้าประสงค์คือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวและการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวใน ปี 2548 มีนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น 198,789 คน เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 174,235 คน และนักท่องเที่ยวต่างชาติ 24,554 คน ซึ่งทำรายได้ 661.89 ล้านบาท (สำนักงาน ททท.ภาคใต้ เขต1, 2551)ให้กับประชาชนด้วย จึงได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมากขึ้นในยุคปัจจุบันนี้

อุทยานแห่งชาติตะรุเตา จังหวัดสตูล เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอีกสถานที่หนึ่ง ซึ่งเป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเลแห่งแรกของประเทศไทย มีชื่อเสียงทางด้านประวัติศาสตร์ และความสวยงาม โดยมีหลากหลายเกาะที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวในเชิงต่างๆ เช่น การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ที่เป็นหลัก รวมถึงกิจกรรมต่างๆในการท่องเที่ยวที่สนับสนุนการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ดังเช่น

การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural based tourism) เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine Ecotourism) อุทยานแห่งชาติตะรุเตา เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทั้งในด้านของความสวยงามทางท้องทะเล หาดทราย สายน้ำ และยังคงความเป็นธรรมชาติ มีความอุดมสมบูรณ์ในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งภายหลังการเกิดคลื่นยักษ์ใต้น้ำ(สึนามิ) ส่งผลให้น้ำทะเลมีความใสมากขึ้น เหมือนกลับไปสู่ธรรมชาติที่แท้จริง ยกตัวอย่างเช่น สถานที่ที่มีความสวยงามของแต่ละเกาะใน อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะรุเตา เช่น

หาดทราย เกาะตะรุเตามีชายหาดที่สวยงาม เล่นน้ำได้หลายหาด เช่น หาดทราย อ่าวพันเตมะละกา หน้าที่ทำการอุทยานฯ หาดทรายอ่าวเมาะและหาดทรายอ่าวสน ที่เป็นบริเวณให้นักท่องเที่ยวไปตั้งเต็นท์พักแรม และดำน้ำดูปะการัง

หาดทรายบนเกาะไข่ เกาะไข่อยู่ห่างจากเกาะตะรุเตาไปทางทิศตะวันตกใช้เวลาเดินทางจากเกาะตะรุเตาประมาณ40 นาที สิ่งที่สำคัญบนเกาะไข่ ได้แก่ ชุมประดูหินธรรมชาติ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ทะเลรอบๆ เกาะไข่มีแนวปะการังอยู่โดยทั่วไป ที่เกาะไข่นี้เป็นเกาะที่เต่าทะเลชอบมาวางไข่ไว้เสมอ และนอกจากนี้ยังเป็นจุดที่มีปลาชุกมากแห่งหนึ่งด้วย

หาดทรายแหลมสน หาดทรายอ่าวโล๊ะ หาดทรายอ่าวตะโล๊ะรีป่า บนเกาะอาดัง หาดทรายขาวบนเกาะราวี ก็สามารถเล่นน้ำได้

เกาะหินงาม ซึ่งมีหาดเป็นหินทั้งเกาะ หินที่พบบนชายหาดมีความกลมเกลี้ยงเป็นมัน มีลวดลายสวยงามมาก เล่ากันว่าหินทุกก้อนที่นี่มีคำสาปของเจ้าพ่อตะรุเตา หากใครเก็บออกมาจะต้องมีอันเป็นไป

นอกจากจะมีหาดทรายที่มีความสวยงามแล้วยังมี น้ำตก ถ้ำ และจุดชมวิว เช่น

น้ำตกที่ค้นพบแล้วมีอยู่หลายแห่ง เช่น น้ำตกที่เกิดจากลำคลองลูลู มี 2 แห่ง น้ำตกที่เกิดจากคลองตะโละเป๊ะ มี 1 แห่ง ทั้ง 3 แห่งนี้อยู่ในบริเวณอ่าวสน นอกจากนี้ก็มีน้ำตกธารนั๊กโทะที่อ่าวน้ำตก ในหมู่เกาะอาดัง-ราวี ที่สำคัญมีดังนี้คือ น้ำตกรัตนา ท่าอ่าวตะโละอาเอียง น้ำตกดาละ และน้ำตกทะเลมอญ บนเกาะอาดัง น้ำตกโจนลงเล

ถ้าที่นำสนใจมีอยู่หลายแห่ง เช่น ถ้าตั้งอยู่ที่อ่าวฤาษี ถ้าจะเช่าซึ่งเป็นถ้าที่มีชื่อเสียงมาก ต้องนั่งเรือไปตามลำคลองมะละกาที่อ่าวพันเต ทางอุทยานฯ จัดเรือไว้บริการพาชม

และจุดชมวิว ด้านหลังที่ทำการอุทยานแห่งชาติ มีทางเดินป่าขึ้นหน้าผาโต๊ะบูที่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 370 เมตร เพื่อชมทิวทัศน์ของเกาะบริเวณชายหาดและท้องทะเลอ่าวพันเตมะละกา ใช้เวลาเดินทางขึ้นหน้าผาประมาณ 20 นาที จุดชมวิวอีกแห่งหนึ่งอยู่ห่างจากที่ทำการไปตามทางลูกรังเลียบชายฝั่งประมาณ 1.5 กม. จุดชมวิวจุดนี้เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างอ่าวพันเตมะละกา กับอ่าวจาก มีหน้าผายื่นออกไปในทะเล หินบริเวณนี้เรียงซ้อนกันเป็นชั้นๆ

ซึ่งเป็นแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องเนื่องกับระบบนิเวศทางทะเล โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษา ระบบนิเวศอย่างยั่งยืนของหน่วยงานที่รับผิดชอบและชาวเกาะเอง

การท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural based tourism) เป็นการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical tourism) อุทยานแห่งชาติตะรุเตาดำเนินงานทางประวัติศาสตร์เรื่องที่เป็นสถานที่กักกันนักโทษ เรียกอีกชื่อว่าเป็นคัมฝีกอาชีพเกาะตะรุเตา นอกจากจะเป็นที่ดัดสันดานคนแล้ว ก็ฝึกด้านอาชีพแก่นักโทษด้วย เมื่อพ้นโทษแล้วจะได้มีความรู้ติดตัว ออกไปทำมาหากินอย่างสุจริตชนได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ดำเนินงานทางประวัติศาสตร์เรื่องที่เป็นสถานที่กักกันนักโทษก็ได้มีแต่ด้านความขมขื่นเท่านั้น แต่ยังเป็นสถานที่ที่สามารถให้ประโยชน์กับคนได้ด้วย (บุญเสริม ฤทธาภิรมย์, 2521)

โดยในปีพุทธศักราช 2479 (อ้างใน บริษัท ไทยทัวร์ อินโฟ จำกัด (online), 2551) มีการประกาศพระราชบัญญัติกักกันผู้มีสันดานเป็นโจรผู้ร้าย กรมราชทัณฑ์จึงหาสถานที่ที่มีภูมิประเทศเหมาะสม ซึ่งในที่สุดได้เลือกเกาะตะรุเตาและจัดตั้งขึ้นเป็นทัณฑสถาน โดยเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2480 กลุ่มบุกเบิกของกรมราชทัณฑ์ ภายใต้การนำของขุนพิธานทัณฑทัณฑ์ ได้ขึ้นสำรวจเกาะตะรุเตาบริเวณอ่าวตะโละอูดังและอ่าวตะโละวาว เพื่อจัดทำเป็น "ทัณฑสถาน" โดยพันฝ่าอุปสรรคทางธรรมชาตินานปีการเป็นเวลา 11 เดือน งานบุกเบิกจึงสิ้นสุดลง หลังจากเดือนมิถุนายน 2481 เกาะตะรุเตาก็เป็นทัณฑสถานและเป็นคัมฝีกอาชีพของนักโทษเด็ดขาด และนักโทษผู้มีสันดานเป็นโจรผู้ร้าย ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินบนเกาะนี้ เพื่อประโยชน์แก่การ

ราชทัณฑ์โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 56 หน้า 566 ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2482 ปลายปี พ.ศ.2482 รัฐบาลได้ส่งนักโทษการเมืองจากคดี กบฏบวรเดช (พ.ศ.2476) และกบฏนายสิบ (พ.ศ.2478) จำนวน 70 นาย มาขังเกาะตะรุเตาซึ่งถูกกักบริเวณไว้ที่อ่าวตะโละ

ซึ่งสถานที่ทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการราชทัณฑ์บนเกาะตะรุเตา มี 3 แห่ง คือ บริเวณเรือนจำอ่าวตะโละอูด้ง ซึ่งเป็นอ่าวใต้สุดของเกาะตะรุเตา และที่เรือนจำอ่าวตะโละวาว ซึ่งเป็นค่ายกักกันนักโทษการเมืองและนักโทษสามัญ ตั้งอยู่ทางทิศใต้และทางฝั่งตะวันออกของเกาะ นอกจากนี้ยังมีทางรถยนต์ประวัติศาสตร์ ขนาด 6 เมตร ที่นักโทษถางไว้เพื่อเชื่อมต่อระหว่างอ่าวตะโละวาวและอ่าวตะโละอูด้ง ระยะทางประมาณ 12 กม.

ประวัติศาสตร์จึงเป็นเอกลักษณ์อีกอย่างหนึ่งของอุทยานแห่งชาติตะรุเตาที่น่าสนใจ ซึ่งนำมาสู่การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์หนึ่งในการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

กิจกรรมการท่องเที่ยว (Tourism activities)

อุทยานแห่งชาติตะรุเตามีการจัดทำเส้นทางศึกษาแหล่งท่องเที่ยว (ธรรมชาติและวัฒนธรรม) ทั้งเส้นทางไปและกลับ โดยมีเส้นทางดังนี้

- 1.เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ จากที่ทำการอุทยานฯ บริเวณอ่าวพันมะละกามีเส้นทางเดินเท้าผ่าน ป่าดงดิบไปอ่าวตะโละวาว ระยะทาง 12 กิโลเมตร สองข้างทางสภาพเป็นป่าดงดิบหนาทึบ ร่มรื่นด้วยไม้ นานาพรรณ มีสัตว์ป่า เช่น หมูป่า กระเจิง และนกที่น่าสนใจหลายชนิด โดยเฉพาะนกเงือกที่พบได้บ่อย อีกเส้นทางหนึ่งไปอ่าวจาก อ่าวเกาะและจนถึงอ่าวสน ระยะทาง 8 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง จะผ่านป่าดงดิบที่อุดมสมบูรณ์ และยังเหมาะแก่การดูนกเช่น นกเงือก นกแซงแซว

- 2.เส้นทางล่องเรือรอบเกาะ เพื่อศึกษาธรรมชาติแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยอุทยานฯ จะจัดเรือบริการพร้อมเจ้าหน้าที่นำทางชมหาดทรายต่าง ๆ เริ่มจากแควคูงที่อ่าวจาก ชมหาดทรายขาวและยาวที่สุดบนเกาะตะรุเตาที่อ่าวสน ศึกษาร่องรอยประวัติศาสตร์ที่อ่าวตะโละอูด้ง ชมธรรมชาติที่อ่าวตะโละวาว แวะดำน้ำและเที่ยวป่าชายเลน ใช้เวลาในการล่องเรือ 1 วัน สนใจติดต่ได้ที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบนเกาะ

จะเห็นได้ว่าอุทยานแห่งชาติตะรุเตาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับการสนับสนุนการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จึงควรเป็นสถานที่ที่ได้รับการพัฒนา เพื่อให้เกิดการตอบรับกับนักท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดรายได้ของทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงรายได้โดยรวมของประเทศด้วย

ดังนั้นองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจึงพยายามช่วยกันพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความยั่งยืนดังที่ได้กล่าวมาไม่ว่าจะเป็นกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 10 และในส่วนของภาคีต่างๆ กลุ่มจังหวัดสงขลา-สตูล และจังหวัดสตูลเอง ต่างก็เข้ามามีส่วนร่วมทำให้เกิดการขับเคลื่อนในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนให้เป็นที่รู้จัก และสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว อันจะส่งผลต่อรายได้ประเทศ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอีกด้วย

จึงเป็นประเด็นที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึง “ กระบวนการและเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยานแห่งชาติตะรุเตา และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ” ทั้งนี้ได้ศึกษาถึงกระบวนการสื่อสารทั้งในส่วนของผู้ส่งสาร, สาร, สื่อและ ผู้รับสาร โดยในส่วนของผู้ส่งสาร จะศึกษาองค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องในการจัดการเรื่องดังกล่าวในลักษณะการสื่อสารของภาคีเครือข่าย เพื่อให้ทราบถึง รูปแบบการสื่อสาร, วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย, ลักษณะและบทบาทหน้าที่ของภาคีเครือข่าย และศึกษาสารกับสื่อที่เป็นปัจจัยการสื่อสารที่นำมาใช้ในการจัดการเรื่องดังกล่าวของภาคีเครือข่าย เช่น กิจกรรมการสื่อสาร, การเลือกใช้สื่อและสาร เป็นต้น

อีกทั้งศึกษาถึง ผู้รับสาร ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา จังหวัดสตูล ซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งของการสื่อสาร โดยศึกษาในประเด็นการรับรู้และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์การเปิดรับสื่อ ความต้องการในการใช้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว รวมทั้งพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของนักท่องเที่ยว เพื่อสามารถนำผลการวิจัยส่วนนี้มาใช้วางแผนการจัดการเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์, เป้าหมายและการจัดการของภาคีเครือข่าย เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และมีการเลือกใช้สื่อกับสารได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการข้อมูลข่าวสารและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา อันจะส่งผลให้สามารถจัดการการท่องเที่ยวทำให้เกิดรายได้กับภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ, ภาคเอกชนและภาคประชาชน โดยประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีพร้อมทั้งทรัพยากรธรรมชาติที่คงอยู่ ตามแนวความคิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา
2. เพื่อศึกษาลักษณะภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา
3. เพื่อศึกษาการรับรู้และพฤติกรรมการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ของนักท่องเที่ยว

ปัญหำนำในการวิจัย

1. กระบวนการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เป็นอย่างไร
2. ลักษณะภาคีเครือข่ายการสื่อสารเพื่อการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา มีลักษณะอย่างไร
3. นักท่องเที่ยวมีการรับรู้และพฤติกรรมการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา อย่างไร

ขอบเขตในการวิจัย

1. องค์กรที่ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือองค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคใต้เขต1 (สงขลา-สตูล), อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะรุเตา, สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล, ชมรมมัคคุเทศก์จังหวัดสตูล, ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลและชาวเลบนเกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล
2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา จังหวัดสตูลระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2551
3. แหล่งท่องเที่ยวที่ทำการวิจัย คือ อุทยานแห่งชาติตะรุเตา จังหวัดสตูล โดยแบ่งออกเป็น 2 หมู่เกาะใหญ่คือ หมู่เกาะตะรุเตา และหมู่เกาะอาดัง-ราวี ซึ่งมีหมู่เกาะต่างๆ ได้แก่ เกาะตะรุเตา เกาะอาดัง เกาะราวี เกาะหลีเป๊ะ เกาะกลาง เกาะบาตวง และเกาะบิลลี
4. ในส่วนของนักท่องเที่ยวเป็นการศึกษาถึงการรับรู้และพฤติกรรมการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา จังหวัดสตูล ของนักท่องเที่ยวเท่านั้น

นิยามศัพท์ในการวิจัย

กระบวนการสื่อสาร	หมายถึง	การถ่ายทอดข่าวสารจาก ผู้ส่งสาร สาร สื่อ และ ผู้รับสาร ของเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ การท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา คือ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสตูล, สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสตูล, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคใต้เขต1 (สงขลา-สตูล), อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะรุเตา, สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสตูล และบริษัทท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล
เครือข่ายการสื่อสาร	หมายถึง	ในงานวิจัยครั้งนี้ หมายถึง องค์กรหรือสมาชิกใน องค์กรเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวอุทยาน แห่งชาติตะรุเตา ที่มีการแพร่กระจายข้อมูล ข่าวสาร หรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ระหว่างกัน
ภาคีเครือข่าย	หมายถึง	หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ, ภาคเอกชนและภาคประชาชนที่มี การสนับสนุน และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติตะรุเตา โดยมีการติดต่อสื่อสาร กัน มีการสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีการ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ทั้งยังมีเป้าหมาย ร่วมกัน คือ การจัดการสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อุทยานแห่งชาติตะรุเตา
การจัดการ	หมายถึง	การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสนอแนะ ความคิดเห็น แก้ไข และพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว บริการ กิจกรรมและพิธีกรรม อย่างเป็นทางการเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอุทยาน แห่งชาติตะรุเตา

การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	หมายถึง	การที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังอุทยานแห่งชาติ ตระรุเตา เพื่อดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยตระหนัก และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศ ชุมชน วัฒนธรรมนิยม ประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิต
นักท่องเที่ยว	หมายถึง	บุคคลทั่วไปที่เป็นประชาชนชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติตระรุเตา
การรับรู้	หมายถึง	การได้รับและเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตระรุเตา ของนักท่องเที่ยว
พฤติกรรมการท่องเที่ยว	หมายถึง	ความบ่อยครั้งในการเดินทางและร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติตระรุเตา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยใช้เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและปรับปรุงการสื่อสาร เพื่อการพัฒนาอุทยานแห่งชาติตระรุเตา จังหวัดสตูล และจังหวัดอื่นๆที่มีแหล่งการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ส่งผลให้นักท่องเที่ยวหันมาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น อันจะส่งผลต่อชื่อเสียงในด้านการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และคุณภาพชีวิตที่ดีของชาวไทย

ทั้งนี้ผลการวิจัยด้านการสื่อสาร สามารถช่วยนักวิจัย, นักวิชาการหรือนักพัฒนาต่างๆ สามารถนำมาใช้เพื่อการเข้าถึงชุมชนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติตระรุเตาหรือพื้นที่อื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การพัฒนาในด้านอื่นๆ มีประสิทธิผลตามมาเช่นกัน